

**DE BETAALDE LIEFDE
VAN GOEDELE LIEKENS**

**Webmeesteres
van de vagina**

Eind 2003 richtte Goedele Liekens de Vrienden van de Vagina op. “Vrouwen moeten betere vriendjes worden met hun vagina”, klonk het. Maar als ze overschakelen op de vaginale ring van farma-bedrijf Organon, is Goedele ook al dik tevreden. Volgens de bekende arts **Marc Cosyns zijn de Vaginavrienden een façade van de farmaceutische industrie en vangt Goedele Liekens – die op tv en elders graag lessen geeft in deontologie, vrouwvriendelijkheid en eerlijke informatie – daar geld voor. **Liekens** bekend en ontkent.**

Door Thomas Blommaert

Het is eigenlijk heel impulsief begonnen”, zegt Goedele Liekens op haar website (www.vaginavrienden.be) over de geboorte van de Vrienden van de Vagina. “Ik was in november 2003 in Chili op het FIGO Wereldcongres van Gynaecologie en Verloskunde, waar ik bij wijze van inleidend praatje de resultaten bekendmaakte van een Amerikaans onderzoek. Daarin werd de houding van 1.100 vrouwen tegenover hun eigen vagina onderzocht.” Liekens was naar eigen zeggen verbijsterd door de resultaten van de studie: 90 procent van de vrouwen schaamt zich over hun vagina, 46 procent is ervan overtuigd dat ze er te weinig over weet, 25 procent heeft moeite om erover te praten, etcetera. Liekens besloot haar uitzetting dan ook met een warme oproep aan het congres: “Wij vrouwen moeten betere vriendjes worden met onze vagina! We moeten een club opstarten van de Vrienden van de Vagina!”

Het aanwezige publiek reageerde kennelijk enthousiast en als even later de aanvragen om lid te worden van de nieuwe club ook effectief “binnenstromen”, twijfelt La Liekens geen seconde. Ze houdt als meter mee de Vaginavrienden boven de doopvont. De bedoeling is, en wij citeren: “Een beweging op gang te brengen die ervoor ijvert het taboe rond de vagina te doorbreken door er openlijk en zonder schaamte over te praten, door een positief beeld te creëren, door iedereen ervan te doordringen dat de vagina een mooi en wonderbaarlijk orgaan is, dat een waardevol onderdeel vormt van de vrouwelijke geslachtsorganen.”

Alweer puik emancipatorisch werk van een gedreven voorvechtster van de vrouwenrechten, pleegt een mens dan te denken. Alleen: onze vaginavriendin blijken niet enkel voorstander te zijn van de bevrijding van de vagina *an sich*, maar ook een zwak te hebben voor de vaginale ring, een relatief nieuw en behoorlijk duur anticonceptiemiddel van de farmaceutische firma Organon. Op de website staat een regelrechte lofzang op de vaginale ring: “Naast veiligheid en betrouwbaarheid is gebruiksgemak een van de belangrijkste vereisten die een vrouw aan haar anticonceptieve methode stelt. De anticonceptivering (hier kan je de link naar de website van Organon aanklikken) die één maal per maand in de vagina wordt ingebracht, combineert al deze eigenschappen. (...) De ring blijft drie weken ter plaatse. Gedaan dus met de dagelijkse hormonale schommelingen en alle gevolgen vandien.”

Het was Marc Cosyns – bekend en gerespecteerd huisarts en stafid van de vakgroep huisartsgeneeskunde en eerstelijnsgezondheidszorg aan de Universiteit Gent, waar hij ook welzijnsethiek doceert - die voor het eerst de innige banden tussen Organon en Liekens' Vaginavrienden opmerkte.

“Ik kan me voorstellen dat de onoplettende surfer het niet meteen doorheeft”, zegt hij. “Maar als je er op begint te letten, doorprik je het onmiddellijk: Goedele die de vaginale ring op de derde plaats zet in haar lijstje met de tien belangrijkste feiten over de vagina. Of Goedele die uitlegt waarom vrouwen ‘zich niet in het hoekje van de pil moeten laten drummen’. Liekens misbruikt op die manier haar naambekendheid en haar

tot nog toe onverdachte reputatie. Als zij als BV zoiets zegt, heeft dat een verregaande impact op de gewone man en vooral vrouw. Dat strookt mijns inziens niet met de deontologie van een VN-ambassadrice. Ze doorkruist op die manier ook het moeilijke werk van een organisatie als Sensoa, die objectieve en transparante informatie over seksuele gezondheid probeert te brengen.”

Misschien heeft Goedele zich in al haar enthousiasme een beetje laten vangen?

MARC COSYNS: Van een vrouw als Goedele Liekens verwacht je niet dat ze zich laat vangen. Wel dat ze zich laat verleiden door het grote geld van de farmaceutische industrie, vrees ik. Voor mij zegt die site genoeg. Sinds het voor farmaceutische bedrijven moeilijker is geworden om artsen te overspoelen met reclame, gebruiken ze steeds vaker het internet om rechtstreeks patiënten te bereiken. Ik zie meer en meer zogenaamd neutrale websites rond preventie en gezondheid die opgestart worden vanuit bedrijven. Die sites profileren zich als informatief en neutraal, maar zijn regelrechte vehikels voor een bepaald bedrijf of medicament. Ik denk dat het met de website van de Vaginavrienden niet anders is.

Goedele Liekens legt nochtans sterk de nadruk op de spontane, bijna toevallige manier waarop de club ontstond.

Daar heb ik toch mijn twijfels over. Het congres in Chili waar ze het idee van de Vaginavrienden heeft gelanceerd, was zwaar gesponsord door de farmaceutische sector. Dat weet iedereen in de medische wereld. En het onderzoek dat zij daar inleidde over de manier waarop vrouwen met hun vagina omgaan, stond eveneens volledig in

functie van de Nuvaring, de vaginale ring van de firma Organon. Zo'n studie wordt dan voorgesteld als een algemeen, interessant, onafhankelijk en vooral vrouwvriendelijk onderzoek, maar dat is totale onzin. Het is een gekend fenomeen dat bedrijven professoren betalen om dergelijke studies, waaruit één product als de oplossing van het probleem naar voren komt, uit te voeren. Dat is uiteraard niet alleen bij Organon het geval.

Waarop baseert u zich om te zeggen dat de studie door Organon 'besteld' was?

Dat merk je meestal aan een aantal kleine zaken. Bijvoorbeeld: de 1.100 vrouwen die meewerkten aan de studie, waren allemaal tussen de 19 en de 44 jaar. Dat is toevallig ook de groep die in aanmerking komt voor het gebruik van de Nuvaring. Alsof de rest van de vrouwen geen houding tegenover de vagina zou hebben.

Hoe beoordeelt u als arts die fameuse vaginale ring?

Het kan een alternatief zijn voor de pil. Het voordeel is dat vrouwen niet meer elke dag een pil moeten nemen. Maar in consultaties met vrouwen over hormonale anticonceptie is de vaginale ring voor ons geen eerste keus. Dat is en blijft de pil.

Die ook stukken goedkoper is.

Dat is juist. Jongeren tot 21 jaar krijgen met de sekscheques van minister Rudy Demotte de 'bestekeuspil' zelfs helemaal gratis, terwijl je voor de Nuvaring toch 28,57 euro per maand betaalt. Ik vind het dan ook ongehoord dat sommige gynaecologen bij een eerste anticonceptieconsultatie de Nuvaring opdringen aan jongeren.

De Nederlandse Wetenschappelijke Vereniging schreef in een richtlijn over de Nuvaring: "Vooralsnog dient de toepassing beperkt te worden tot die vrouwen die expliciet om de ring vragen, na zorgvuldige voorlichting over de onzekerheden die er met betrekking tot deze methode nog bestaan."

Het klopt dat men nog niet goed weet wat de gevolgen zijn van de vaginale ring op lange termijn. Ter hoogte van het vaginaal slijmvlies komt een hoge dosis oestrogeen en progesterone vrij. Al zou ik nu ook niet zover willen gaan om de Nuvaring niet meer voor te schrijven. Maar nogmaals: het is geen eerste keus. Dat zegt ook de consensusrichtlijn van Vlaamse huisartsen en gynaecologen.

Mevrouw Liekens, wat is de link tussen de Vaginavrienden en de vaginale ring van Organon?

GOEDELE LIEKENS: Ik heb voor Organon twee jaar geleden een lezing gegeven op het Wereldcongres van Gynaecologie in Chili. Over de vagina, niet over de vaginale ring. Dat woord heb ik zelfs niet laten vallen. Tijdens die lezing zei ik grappend dat we een Club van de Vaginavrienden zouden

moeten starten. Daar zijn zoveel enthousiaste reacties op gekomen, dat ik die Club ook effectief heb opgericht. Dus ja, er is een link tussen Organon en de Vaginavrienden: de club is ontstaan als spelerei na mijn lezing voor dat bedrijf in Chili. Maar dat is dan ook alles.

Dokter Marc Cosyns vermoedt dat de site van de Vaginavrienden een vehikel is voor Organon en zijn vaginale ring.

Dat klopt niet. Onze site gaat over anders omgaan met de vagina; we willen de vagina uit de donkerte van de middeleeuwen halen. De vaginale ring komt inderdaad aan bod op onze site, maar dat is slechts een heel klein deel van de content. Er wordt trouwens ook over de pil gesproken.

Inderdaad: u schrijft letterlijk dat vrouwen "zich al te makkelijk in het hoekje van de pil laten dringen".

Maar dat is ook zo. Veel vrouwen die bij hun arts een voorschrift voor de pil vragen, bedoelen eigenlijk helemaal niet: "Schrijf

Het vermoeden van dokter Cosyns is dus onjuist?

Ik krijg 0,0 euro voor de site. Ik ben geen PR-madam van Organon. Ik vind de vaginale ring om persoonlijke redenen een goed alternatief. Uiteraard niet voor iedereen in elke situatie: sommige vrouwen zijn misschien beter af met het Mirena-spiraal en anderen met nog iets anders.

Nogmaals, ik ben op het Wereldcongres van Gynaecologie in Chili gewoon ingehuurd door een commercieel bedrijf om een lezing te geven over de vagina. Ja, ik werd daar goed voor betaald. Ik heb daar nooit geheimzinnig over gedaan. Ik geef trouwens nog steeds lezingen over de vagina. Voor Organon, maar ook voor andere organisaties. Zo geef ik over twee weken in Finland een lezing voor de Finse Vereniging van Gynaecologen. Maar dat staat allemaal compleet los van de Vaginavrienden.

U verwijst nogal vaak naar het congres in Chili. Was dat niet door en door gesponsord

Goedele Liekens: Ja, ik word ingehuurd door een commercieel bedrijf om lezingen te geven over de vagina en ik word daar goed voor betaald. Maar voor de website van de Vaginavrienden krijg ik 0,0 euro.

mij nu eens de pil voor". Die willen een goed gesprek over welk type anticonceptie het best bij hen past; over wat de mogelijkheden en de alternatieven zijn.

Als uw site succesvol is, gebeurt straks misschien het omgekeerde: vrouwen die bij hun dokter binnenwandelen en een voorschrift voor de vaginale ring vragen.

Nogmaals: sla onze site er op na, slechts een heel klein gedeelte gaat over die vaginale ring. Ik hoef me toch niet te verantwoorden? Het is niet zo dat we mensen bedriegen. Voor mij telt alleen de emancipatie van de vagina. Dat is het echte onderwerp van de site. De boodschap die wij willen geven, is: "Praat op een leuke manier over de vagina, schaam je er niet voor en doe er vooral niet zo negatief over".

Financiert Organon de website van de Vaginavrienden?

Nee. Ik ben de eigenaar van de website en van de domeinnamen in het Nederlands, Frans en Engels. Ik lever de content en de IT-manager van ons bedrijf onderhoudt de site. Het idee van de Vaginavrienden is absoluut ontsproten aan Organon en aan mijn lezingen voor Organon. Maar het bedrijf betaalt me niet om die website te maken.

en dus niet objectief en onafhankelijk?

Ja, natuurlijk. Al die medische congressen zijn gesponsord, dat weet iedereen. De invloed van de farmaceutische industrie in de medische wereld gaat ver. Ze sponsort zelfs de wijnkelder van sommige artsen. En hoeveel professoren hebben geen leerstoel van een farmaceutisch bedrijf?

Ik vind dat we heel voorzichtig moeten zijn met de invloed van de farmaceutische industrie. Zeker als er overheidsgeld mee gemoeid is. Ik ga door het plafond als ik hoor hoe de industrie artsen probeert te beïnvloeden om duurdere medicijnen voor te schrijven.

Doet uw website niet hetzelfde met de dure vaginale ring?

Nee, nee! Ten eerste: de vaginale ring wordt niet terugbetaald door de overheid. En ten tweede: ik zit niet in die invloedrijke positie, ik ben toch geen huisarts of gynaecoloog?

Als televisie-BV en vrouwelijk rolmodel bereikt u veel vrouwen, dus patiënten.

Luister, ik ben bezig met een website over de vagina. Dat kan je positief uitleggen of negatief.